

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 409/2010-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. J. L., O., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva obracať sa sám alebo s inými vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Národnej rady Slovenskej republiky pri vybavovaní petície „Stromy, o ktoré sa nemusíme báť“ takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. L. podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Národnej rady Slovenskej republiky pri vybavovaní petície „Stromy, o ktoré sa nemusíme báť“ porušené bolo.

2. Národná rada Slovenskej republiky je povinná uhradiť Ing. J. L. trovy konania v sume 606,61 € (slovom šesťstošesť eur a šesťdesiatjeden centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2010 doručená sťažnosť Ing. J. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva obracať sa sám alebo s inými vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), konkrétne Výborom Národnej rady Slovenskej republiky pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a ochranu prírody (ďalej aj „výbor“), pri vybavovaní petície s názvom „Stromy, o ktoré sa nemusíme báť“, a súčasne navrhol zakázať národnej rade pokračovať v porušovaní uvedeného práva.

Zo sťažnosti a z ďalších predložených písomností ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Dňa 22. apríla 2009 bola Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „kancelária národnej rady“) doručená petícia s názvom „Stromy, o ktoré sa nemusíme báť“, ktorú podpísalo platným spôsobom 40 508 občanov. Sťažovateľ nielenže podporil uvedenú petíciu, ale zároveň bol ako jeden z jej signatárov určený na zastupovanie v styku s orgánom vybavujúcim petíciu. Obsahom petície bola žiadosť, aby v zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bola zakotvená povinnosť miest a obcí vyhlásiť časť mestskej zelene za chránenú zeleň, pričom vyňať konkrétnu plochu chránenej zelene z takéhoto ochranného režimu by bolo možné len obecným referendum. Ďalej ňou bolo žiadané, aby v označenom zákone, ako aj v zákone č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov bola zabezpečená ochrana lesov tak, aby na Slovensku vznikli územia, na ktorých sa nebude za žiadnych okolností ťažiť drevo.

Prijatie petície bolo potvrdené listom vedúceho kancelárie národnej rady z 12. mája 2009 č. P-10/2009-RPPS. Podľa tohto listu nemala petícia také vecné nedostatky, ktoré by neumožňovali jej prešetrenie. Keďže predmetná petícia nebola podpísaná aspoň 100 000 občanmi, nespĺňala podmienku podľa § 133 ods. 3 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rokovacom poriadku“), aby bola prerokovaná priamo národnou radou. Predseda národnej rady ju preto 6. mája 2009 pridelil na ďalšie konanie príslušnému výboru v zmysle § 133 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku.

Sťažovateľ uviedol, že do podania jeho sťažnosti ústavnému súdu mu nebolo ako osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom vybavujúcim petíciu doručené vyrozumienie o spôsobe jej vybavenia. Zo zápisníc príslušného výboru navyše vyplýva, že do tohto dňa petícia nebola ani predmetom jeho rokovania. Tento postup národnej rady považuje sťažovateľ za porušenie svojho práva obracať sa sám alebo s inými na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami podľa čl. 27 ods. 1 ústavy. Tomuto základnému právu podľa neho zodpovedá povinnosť štátnych orgánov vybavovať žiadosti, návrhy a sťažnosti v zmysle tohto článku ústavy. V prípade, že štátny orgán, na ktorý sa fyzická osoba obráti so svojou petíciou, túto petíciu nevybaví spôsobom ustanoveným zákonom, poruší tým petičné právo osoby, ktorá sa s takouto petíciou na štátny orgán obrátila. Uvedené základné právo síce podľa sťažovateľa neznamená povinnosť vyhovieť petícii, zodpovedá mu však povinnosť štátnych orgánov zaoberať sa ňou a písomne upovedomiť osobu určenú na zastupovanie v styku s orgánom vybavujúcim petíciu o spôsobe jej vybavenia. Za takéto písomné oznámenie však nepovažoval oznámenie vedúceho kancelárie národnej rady z 12. mája 2009, keďže petícia predložená národnej rade sa podľa § 133 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku vybavuje prerokovaním v príslušnom výbore.

Ústavný súd požiadal 5. augusta 2010 predsedu národnej rady o vyjadrenie k predmetnej sťažnosti. Predseda národnej rady... vo svojom vyjadrení zo 7. septembra 2010 uviedol, že napriek tomu, že sťažovateľ nebol zo strany výboru do júna 2010 písomne vyrozumiený o spôsobe vybavenia predmetnej petície, členovia výboru sa s jej obsahom

oboznámili bez toho, aby prijali nejaké uznesenie. Až 10. júna 2010 prijali uznesenie č. 580, ktorým vzali petíciu na vedomie. Vo vyjadrení predsedu národnej rady sa ďalej uvádza, že ešte v máji 2010 bol výboru doručený mail sťažovateľa, ktorým sa zaujímal o osud petície. Obratom mu bola odoslaná odpoveď, podľa ktorej výbor vzal petíciu na vedomie a rozhodol sa vecný problém, na ktorý poukazuje, riešiť v zákonoch, pri ktorých vystupuje výbor ako gestorský. Právna zástupkyňa sťažovateľa sa listom z 1. júna 2010 obrátila na vtedajšieho predsedu národnej rady... so sťažnosťou, v ktorej požiadala o písomné oznámenie výsledku prerokovania sťažnosti na postup uvedeného výboru. Dňa 7. júla 2010 bolo následne jej i sťažovateľovi zaslané uznesenie výboru č. 580 z 10. júna 2010 k predmetnej petícii. V závere svojho vyjadrenia predseda národnej rady konštatoval, že podľa jeho názoru neboli konaním výboru nijako dotknuté práva sťažovateľa, pretože výsledok vybavenia príslušným výborom bol primeraným spôsobom oznámený jednak prostredníctvom listu právnej zástupkyne sťažovateľa, ako aj na internetovej stránke národnej rady. Sťažnosť preto neodporučil prijať na ďalšie konanie.

Na vyjadrenie predsedu národnej rady reagoval sťažovateľ, resp. jeho právna zástupkyňa písomným stanoviskom doručeným ústavnému súdu 27. septembra 2010. Sťažovateľ v tomto stanovisku potvrdil, že jeho právnej zástupkyne bol doručený list riaditeľky sekretariátu predsedu národnej rady s priloženým znením uznesenia č. 580, takýto postup národnej rady však nepovažoval za súladný s § 5 ods. 6 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení účinnom do 30. júna 2010 (ďalej len „zákon o petičnom práve“), ktoré ukladalo príslušnému orgánu prešetriť a vybaviť petíciu tak, aby zistil skutočný stav veci, jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi a verejným alebo iným spoločným záujmom a výsledok tohto prešetrenia písomne oznámiť osobe určenej na zastupovanie v styku s príslušným orgánom v lehote 30 dní od doručenia petície. Len takýto postup štátneho orgánu, ktorému bola petícia predložená, zodpovedá petičnému právu zakotvenému v čl. 27 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že petícia bola doručená kancelárii národnej rade 22. apríla 2009, pričom nebola vybavená až do 10. júna 2010, keď sa ňou zaoberal výbor. Tvrdenie predsedu národnej rady, že sa členovia výboru ešte predtým s obsahom petície oboznámili,

nebolo nijako dokázané a nepreukazuje ho ani zmienka o opätovnom prerokovaní v uznesení č. 580. Sťažovateľovi ako osobe poverenej signatármi petície ich zastupovaním v styku s orgánom vybavujúcim petíciu nebolo doručené žiadne písomné upovedomenie o spôsobe jej vybavenia. Už samotná skutočnosť, že sa príslušný výbor zaoberal predmetnou petíciou po viac ako roku, je porušením práva sťažovateľa garantovaného v čl. 27 ods. 1 ústavy.

Za súladný s týmto ustanovením ústavy však sťažovateľ nepovažuje ani spôsob, akým došlo k jej vybaveniu. Z uznesenia č. 580 vyplýva, že výbor petíciu prerokoval tým spôsobom, že ju zobral na vedomie a skonštatoval, že námety a žiadosti obsiahnuté v uvedenej petícii sú trvale jedným z podkladov pri rokovaní výboru o návrhoch zákonov, kde vystupuje výbor ako gestorský. Výbor však nezaujal stanovisko k obsahu petície, vo vzťahu k skutočnému stavu veci, jeho súladu alebo rozporu s právnymi predpismi a verejným alebo iným spoločným záujmom, hoci mu táto povinnosť vyplývala z § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve. Sťažovateľ vzhľadom na to tvrdí, že predmetná petícia nebola doteraz prerokovaná zákonom ustanoveným spôsobom, a preto naďalej trvá stav porušovania jeho základného práva uvedeného v jeho sťažnosti.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 409/2010-18 z 28. októbra 2010 ju prijal na ďalšie konanie. Následne vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na konaní verejného pojednávania v danej veci, prípadne aby doplnili svoje vyjadrenia k sťažnosti.

Po prijatí sťažnosti na výzvu ústavného súdu podľa § 29 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) mu predseda národnej rady listom z 22. novembra 2010 oznámil, že zotrváva na svojom vyjadrení zo 7. septembra 2010, a zároveň ho doplnil poukazujúc na osobitný charakter národnej rady v porovnaní s ostatnými štátnymi orgánmi pri uplatňovaní petičného práva občanmi. Z porovnania predmetu petície a § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve vyplýva, že petíciu nebolo možné vybaviť postupom ustanoveným týmto

ustanovením. Predmetom petície bolo totiž prijatie novej zákonnej úpravy, a preto národná rada alebo jej výbor nemohli postupom podľa uvedeného ustanovenia zisťovať skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi, keďže jeho podstatou bola práve neexistencia určitej právnej úpravy.

Vo svojom vyjadrení zaujal predseda národnej rady stanovisko aj k otázke lehoty podľa § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve, ktorú nepovažoval za aplikovateľnú v prípade postupu národnej rady a jej výboru pri vybavovaní petície. V súlade s ustanoveniami zákona o rokovacom poriadku bolo nevyhnutné rozlišovať, či v prípade predmetnej petície išlo o jej pridelenie alebo postúpenie výboru národnej rady. Podľa § 46 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku prerokujú výbory v určenej lehote len tie veci, ktoré im boli pridelené. V prípade postúpenia veci, čo je i postup podľa § 133 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku, však nedochádza k určeniu lehoty a takéto určenie neumožňuje ani iný právny predpis.

Podľa názoru predsedu národnej rady síce sťažovateľ nemusel v čase podania sťažnosti vedieť, že jeho petícia bude v krátkom čase prerokovaná v gestorskom výbore, ústavný súd ale v dobe prijatia sťažnosti na ďalšie konanie mal vedomosť o jej vybavení, a preto mal sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Poukázal pritom na ustálenú judikatúru ústavného súdu (konkrétne II. ÚS 55/02), podľa ktorej sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje ochrana základnému právu len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany, teda v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, trvalo porušenie základného práva.

V závere konštatoval, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 27 ods. 1 ústavy v danej veci postupom národnej rady porušené nebolo a navrhol sťažnosti nevyhovieť. Vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na priznanie trov konania upozornil, že sťažovateľ mohol využiť postup podľa § 54 zákona o ústavnom súde a vziať svoju sťažnosť späť v momente, keď sa dozvedel, že jeho petícia bola gestorským výborom vybavená. Ak tento postup nevyužil, nemožno pripustiť, aby národná rada znášala všetky trovy konania, ktoré sťažovateľovi vznikli jeho neopodstatneným konaním.

Sťažovateľ vo vyjadrení k citovanému stanovisku predsedu národnej rady reagoval na jeho doplňujúce vyjadrenie. Predovšetkým odmietol jeho názor, podľa ktorého sa § 5 ods. 7 zákona o petičnom práve v znení po novele uskutočnenej zákonom č. 112/2010 Z. z. (predtým § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve) nevzťahuje na postup národnej rady pri vybavovaní petícií. Súhlasil s názorom predsedu národnej rady, že ten nebol oprávnený určiť lehotu na vybavenie petície, dôvodom toho však nebol rozdiel medzi „postúpením“ a „pridelením“ veci, ale skutočnosť, že táto lehota vyplývala z uvedeného ustanovenia zákona o petičnom práve. Zvláštna úprava podľa takéhoto postupu sa totiž podľa zákona o rokovacom poriadku síce uplatní pred všeobecnou úpravou podľa zákona o petičnom práve, prvý z uvedených zákonov ale žiadne lehoty na vybavenie petície neustanovuje.

Vo vzťahu k skutkovým tvrdeniam sťažovateľ poukázal na to, že predseda národnej rady vo svojom doplňujúcom vyjadrení už neuvádza, že petícia bola príslušným výborom prerokovaná pred podaním sťažnosti, ako tvrdil vo svojom pôvodnom vyjadrení, a k čomu národná rada ani vtedy nepredložila žiadny dôkaz. S ohľadom na súčasné znenie § 5 ods. 7 zákona o petičnom práve zopakoval i svoje výhrady k samotnému vecnému spôsobu vybavenia petície. Zdôraznil, že trvá na svojom pôvodnom tvrdení, že uznesením príslušného výboru z 10. júna 2010 nebola jeho petícia vybavená.

Na toto tvrdenie sťažovateľ odkázal i vo vzťahu k otázke náhrady trov konania. Zároveň dodal, že i v prípade, ak by k vybaveniu petície došlo 10. júna 2010, bola by s ohľadom na uznesenie ústavného súdu citované predsedom národnej rady sťažnosť podaná v dobe, keď trvalo namietané porušovanie označeného základného práva. Sťažovateľ si zároveň uplatnil náhradu trov konania v hodnote 606,61 €.

Obaja účastníci vo svojich vyjadreniach súhlasili s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústava vo svojom čl. 27 ods. 1 zaručuje každému petičné právo, ktoré vymedzuje tým spôsobom, že každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami. Takto vymedzené subjektívne právo je priamo aplikovateľné (I. ÚS 38/94), v rovine zákonnej je však jeho výkon ďalej upravený predovšetkým zákonom o petičnom práve. Ústavný súd sa vo svojej doterajšej judikatúre zaoberal obsahom uvedeného základného práva, pričom vymedzil niektoré jeho komponenty tak vo fáze zostavovania petície (porov. II. ÚS 44/00), ako aj vo vzťahu k jej vybaveniu (III. ÚS 4/08, III. ÚS 266/08).

S ohľadom na obsah sťažnosti sa ústavný súd ďalej zaoberal druhou z uvedených fáz, a to vo vzťahu k povinnostiam vyplývajúcim z uplatneného petičného práva v prípade, že petícia smeruje voči národnej rade. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na právne závery obsiahnuté v uznesení sp. zn. III. ÚS 266/08, predmetom ktorého boli požiadavky smerujúce k prípadným legislatívnym zmenám v oblasti zdravotného poistenia a ktorú podpísalo viac ako 100 000 občanov, čím bola na jej prerokovanie príslušná samotná národná rada. Ústavný súd v tomto uznesení uviedol, že rešpektovanie podstaty a zmyslu petičného práva sťažovateľa zo strany národnej rady vyžaduje, aby sa plénum národnej rady pri prešetrení a vybavení petície vzhľadom na § 5 zákona o petičnom práve „vecne zaoberalo požiadavkami petície a stavom legislatívneho prostredia vo sfére verejného zdravotného poistenia a poskytovania zdravotnej starostlivosti, z hľadiska ich kolízie alebo súladu s verejným záujmom spočívajúcim v reálnom a efektívnom naplnení základného práva na ochranu zdravia zaručeného v čl. 40 ústavy za súčasného rešpektovania ďalších základných práv a slobôd, ako aj princípov právneho štátu“. Uvedený záver ústavného súdu v sebe implikuje požiadavku vecného posúdenia obsahu petície z hľadiska § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve, podľa ktorého je príslušný orgán verejnej správy povinný prešetriť a vybaviť petíciu tak, aby zistil skutočný stav veci, jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi a verejným alebo iným spoločným záujmom. Ako ďalej v spomínanom uznesení ústavný súd uviedol, „z hľadiska účelu petičného práva (umožniť občanom účasť na správe

vecí verejných) je zmyslom... diskusie v pléne národnej rady vytvorenie podmienok, aby v prípade opodstatnenosti požiadaviek uvedených v petícii mohla národná rada prostredníctvom pléna alebo výborov prijať vo verejnom záujme potrebné opatrenia legislatívneho alebo iného charakteru, a to uplatnením zákonodarnej iniciatívy, prípadne uplatnením kontrolnej a inej právomoci vo vzťahu k vláde alebo jej jednotlivým členom“.

Vo vzťahu k výsledku takéhoto vybavenia (prerokovania) petície ústavný súd uviedol, že z obsahu petičného práva nemožno vyvodit' povinnosť národnej rady petíciou vyhovieť (obdobne aj I. ÚS 38/94). Národnej rade nemožno z hľadiska posudzovania, či došlo k namietanému porušeniu označeného základného práva, vyčítať ani skutočnosť, že poslanci na svojom rokovaní v pléne len prijali uznesenie, ktorým vzali petíciu na vedomie, a nedospeli ku konsenzu na takom znení uznesenia, ktoré by obsahovalo formuláciu konkrétnych postojov k jednotlivým bodom petície. S ohľadom na predmet petície v danej veci, ktorý sa týkal nožnej budúcej právnej úpravy, by totiž i tak akékoľvek stanovisko nebolo schopné zaviazat' do budúcnosti poslancov, pretože jeho právne účinky by neboli spôsobilé derogovat' právne účinky čl. 73 ods. 2 ústavy garantujúceho slobodný výkon poslanceckého mandátu.

V poslednej časti citovaného uznesenia sa ústavný súd vyslovil k dvom ostatným komponentom ústavne zaručeného petičného práva, a to k otázke lehoty na vybavenie petície a požiadavke oznámiť výsledok jej prerokovania. Nedodržanie poriadkovej lehoty 30 dní, príp. ďalšej dodatočnej lehoty 30 dní na vybavenie petície ustanovenej podľa § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve by mohlo predstavovat' dôvod na záver o porušení ústavne zaručeného petičného práva vtedy, „ak by v ich dôsledku došlo k zmareniu samotného účelu petície a prerokovanie petície v pléne národnej rady by stratilo význam“. Takýto výsledok je v prípade zákonodarnej právomoci národnej rady len ťažko predstaviteľný, pretože zo strany poslancov môže dôjsť kedykoľvek k iniciovaniu alebo schváleniu potrebných zmien platnej úpravy. Vo vzťahu k zákonnej povinnosti písomne oznámiť výsledok vybavenia petície osobe, ktorá petíciu podala, uviedol, že nemôže byť nahradená iným prostriedkom, napríklad zverejnením informácie o výsledku prerokovania prostredníctvom internetu. Na druhej strane ani prípadné oneskorené poskytnutie, príp.

oznámenie informácie o výsledku až na základe výzvy osoby, ktorá petíciu podala, nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie čl. 27 ods. 1 ústavy.

Uvedené kritériá predstavovali východisko pre posúdenie namietaného porušenia uvedeného základného práva sťažovateľa. S ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu možno zhrnúť, že medzi komponenty ústavne zaručeného petičného práva podľa čl. 27 ústavy potom, ako bola petícia podaná, patrí v prvom rade povinnosť prijať petíciu. Pokiaľ podaná petícia spĺňa formálne náležitosti, je orgán verejnej moci, ktorému bola petícia určená, povinný vybaviť ju, teda vecne sa zaoberať jej obsahom v lehote, ktorá neznemožní dosiahnutie jej účelu, a v rozsahu a spôsobom, ktorý vychádza z povahy kompetencie a postavenia orgánu verejnej moci, proti ktorému petícia smeruje, a písomne oznámiť výsledok vybavenia osobe, ktorá ju podala.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1...

Predmetom sťažnosti sú dve základné námietky. Prvá smeruje proti spôsobu vybavenia petície, pretože príslušný výbor ju svojím uznesením len vzal na vedomie bez toho, aby zaujal stanovisko k jej obsahu. Druhá námietka sa týka doby, ktorá uplynula od doručenia do vybavenia petície. Sťažovateľ podal predmetnú sťažnosť v dobe, keď mu zo strany národnej rady nebolo doručené žiadne písomné vyrozumienie o tom, akým spôsobom bola petícia vybavená, pričom tento stav trval už viac ako trinásť mesiacov.

V priebehu konania pred ústavným súdom odoslal sekretariát predsedu národnej rady sťažovateľovi list, v ktorom ho informoval o prijatí uznesenia č. 580, ktorým príslušný výbor vzal petíciu na vedomie. Takéto vybavenie však sťažovateľ naďalej považoval za nedostatočné v zmysle § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve a ďalej tvrdil, že pretrváva porušovanie jeho označeného základného práva. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľa a dospel k týmto záverom:

Posúdenie otázky, či postup orgánu verejnej správy pri vybavovaní petície obstojí z hľadiska čl. 27 ods. 1 ústavy, sa odvíja od obsahu a povahy jeho právomoci, k výkonu ktorej sa vzťahuje obsah tejto petície. Výkon zákonodarnej právomoci národnej rady významným spôsobom ovplyvňuje zásada slobodného výkonu poslaneckého mandátu, ktorá je vyjadrená v čl. 73 ods. 2 ústavy. Podľa tohto ustanovenia vykonávajú poslanci svoj mandát osobne podľa svojho svedomia a presvedčenia a nie sú viazaní príkazmi. Táto ústavná garancia sa premieta i do výkonu ich práva predkladať návrh zákona a hlasovať o návrhu zákona. Každý poslanec sa môže slobodne rozhodnúť, či navrhne prijatie zákona alebo zmenu určitého zákona, ako aj to, akým spôsobom bude o konkrétnom návrhu zákona hlasovať. Svoj postoj pritom z ústavnoprávneho hľadiska nemusí nijako odôvodňovať, jeho zodpovednosť má totiž politický charakter voči občanom rozhodujúcim vo voľbách o zložení národnej rady.

Takto vymedzená povaha zákonodarnej činnosti národnej rady je významná i z hľadiska hodnotenia spôsobu vybavenia petície z jej strany. Ustanovenie čl. 27 ods. 1 ústavy zaručuje tiež právo obracať sa na národnú radu so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami vo veciach jej zákonodarnej pôsobnosti. Účel tohto práva je potrebné vidieť predovšetkým v možnosti občanov vyjadrovať svoj názor vo vzťahu k zákonodarnej činnosti priamo národnej rade, pričom, ako už bolo uvedené, povinnosť zaoberať sa petíciou slúži vytvoreniu podmienok, *„aby v prípade opodstatnenosti požiadaviek uvedených v petícii mohla národná rada prostredníctvom pléna alebo výborov prijať vo verejnom záujme potrebné opatrenia legislatívneho alebo iného charakteru“* (III. ÚS 266/08). Na druhej strane nemožno toto právo chápať ako obmedzenie právomoci a uváženia národnej rady pri prijímaní zákonov. Obsah petície totiž nijakým spôsobom, pokiaľ ústava

alebo zákon neustanoví inak, neobmedzuje vlastný výkon právomoci orgánu verejnej moci, pretože tomuto orgánu nevyplýva povinnosť petícii vyhovieť.

S ohľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že plénum národnej rady alebo príslušný výbor je v zmysle § 133 zákona o rokovanom poriadku povinný prerokovať petíciu a zaujať k nej stanovisko. Z tejto povinnosti však nevyplýva pre žiadneho poslanca povinnosť vyjadriť sa k nej v rámci rokovania príslušného orgánu ani hlasovať za uznesenie k nej, a to bez ohľadu na jeho obsah, a preto by prípadné preskúmanie toho, do akej miery jednotliví poslanci pri rokovaní príslušného výboru boli oboznámení s obsahom petície, vyjadrovali sa k nemu a ani aké stanovisko k nemu zaujali, nemalo v okolnostiach danej veci žiadnu ústavnoprávnu relevanciu. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 266/08 hodnotil priebeh rozpravy národnej rady k petícii, pretože ani v prípade jej len „formálneho“ vybavenia by nebolo možné s ohľadom na čl. 73 ods. 2 ústavy iba z toho dôvodu konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 27 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd s ohľadom na uvedené závery nemohol považovať námietku smerujúcu k spôsobu vybavenia petície za dostatočnú na záver, že došlo k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 27 ods. 1 ústavy. Uznesenie príslušného výboru č. 580 z 10. júna 2010, ktorým tento výbor vzal petíciu na vedomie, možno hodnotiť ako vybavenie petície spôsobom zodpovedajúcim rozhodovacej činnosti národnej rady. Keďže o tomto výsledku bol sťažovateľ informovaný listom sekretariátu predsedu národnej rady zo 7. júla 2010, nemožno konštatovať ani porušenie povinnosti oznámiť výsledok vybavenia petície osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom vybavujúcim petíciu.

Sťažovateľ však vo svojej sťažnosti namietal porušenie základného práva podľa čl. 27 ods. 1 ústavy tiež vo vzťahu k dobe, ktorá uplynula od podania petície do jeho vyrozumienia o jej vybavení. Ústavný súd zdôrazňuje, že v danej veci nemá dôvod sa odkloniť od právnych záverov vyslovených v uznesení sp. zn. III. ÚS 266/08, že samotné nedodržanie poriadkovej lehoty 30 dní (resp. ďalšej dodatočnej lehoty 30 dní) na vybavenie petície podľa § 5 ods. 6 zákona o petičnom práve nie je porušením uvedeného základného

práva. Jeho porušenie pritom nemožno vidieť ani izolovane v skutočnosti, že národná rada písomne oznámila výsledok vybavenia petície sťažovateľovi až po jeho písomnom upozornení (resp. sťažnosti jeho právnej zástupkyne) z 1. júna 2010. Takéto porušenie je ale naopak možné podľa názoru ústavného súdu konštatovať vo vzťahu k tomu, že sťažovateľ bol o výsledku vybavenia petície informovaný až viac ako 14 mesiacov po doručení petície.

Vo svojej doterajšej judikatúre ústavný súd uviedol, že kritériom posúdenia porušenia základného práva podľa čl. 27 ods. 1 ústavy vo väzbe na prekročenie 30-dňovej lehoty v zmysle čl. 5 ods. 6 ústavy je to, či by v dôsledku toho „došlo k zmareniu samotného účelu petície a prerokovanie petície v pléne národnej rady by stratilo význam“. Ako účel v tomto zmysle nemožno ale považovať len samotnú možnosť prijatia zákona či zmeny zákona v budúcnosti. Táto možnosť by totiž z povahy veci bola zachovaná vždy, pretože národná rada môže k takémuto kroku pristúpiť kedykoľvek v budúcnosti. Obmedzenie sa na takéto konštatovanie by tak viedlo k absurdnému dôsledku, pretože národná rada či príslušný výbor by v takomto prípade mohli podanú petíciu ignorovať. Ústavný súd dospel k záveru, že tento účel treba chápať aj s ohľadom na to, že petíciou smerujúcou k výkonu zákonodarnej pôsobnosti národnej rady dochádza k vyjadreniu spoločného záujmu určitej skupiny ľudí, ktorého obsah má nielen svoj vecný, ale i časový rozmer. Z toho dôvodu verejný alebo spoločný záujem vyjadrovaný petíciou je vždy určený i kontextom doby, v ktorej došlo k jej zostaveniu. Ak má preto mať vybavenie petície nejaký zmysel z hľadiska jej predkladateľov, musí k nemu dôjsť v primeranej dobe od jej podania. Kritériom posúdenia primeranosti tejto doby je predovšetkým to, aby sa vytvoril dostatočný priestor na zoznámenie sa s obsahom petície a možnosť reagovať kvalifikovaným spôsobom na návrh v rámci prerokovania v národnej rade či jej výbore.

Uvedené kritérium nič nemení na tom, že ani v takomto prípade nie je žiaden poslanec povinný vystúpiť v rozprave, využiť možnosť hlasovať určitým spôsobom či predložiť v nadväznosti na petíciu návrh zákona. Národná rada alebo príslušný výbor majú však povinnosť zaradiť túto petíciu na prerokovanie v rámci svojich schôdzí, a vytvoriť tak možnosť, aby na ňu poslanci mohli nejakým spôsobom reagovať. Aj v prípade nemožnosti prijať určité uznesenie by pritom mal byť predkladateľ petície bez zbytočného odkladu

informovaný o tejto skutočnosti, pretože by išlo v podstate o výsledok vybavenia jeho petície. Zároveň možno na tomto mieste poukázať aj na určitú paralelu so štandardným priebehom zákonodarného procesu, v rámci ktorého vyžaduje prerokovanie návrhu zákona národnou radou a jej výbormi spravidla len niekoľko mesiacov, z toho zaradenie zákona na prvé čítanie len niekoľko týždňov. Už samotné toto porovnanie svedčí o tom, že dobu od 14. apríla 2009 do 10. júna 2010 zjavne nemožno považovať za primeranú. Táto doba naopak svedčí o svojvoľnom postupe zo strany príslušného výboru, v dôsledku ktorého došlo podľa názoru ústavného súdu k porušeniu ústavou zaručeného petičného práva sťažovateľa.

Za týchto okolností ústavný súd vyhovel sťažnosti a rozhodol tak, ako to je uvedené v prvom bode výroku tohto nálezu. Vo vzťahu k návrhu, aby ústavný súd zakázal príslušnému výboru pokračovať v porušovaní práva sťažovateľa, však návrhu nevyhovel, pretože dospel k záveru, že v priebehu konania o sťažnosti došlo k vybaveniu predmetnej petície ústavne aprobovateľným spôsobom. Táto skutočnosť ale nemohla byť dôvodom na úplné nevyhovenie sťažnosti, pretože v dobe, keď bola ústavnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa, trvalo porušovanie jeho základného práva (m. m. II. ÚS 55/02).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ nežiadal o priznanie finančného zadost'učinenia, a preto ústavný súd o tomto nerozhodoval.

Ústavný súd rozhodol napokon aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. I. R. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku

konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bola priznaná úhrada trov konania v sume 606,61 € za štyri úkony právnej služby [za každý úkon po 120,23 € a k tomu režijný paušál 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky)], a to prípravu a prevzatie veci, podanie sťažnosti ústavnému súdu a dvakrát písomné podanie (vyjadrenie) vo veci samej podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) v spojení s § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a k tomu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 19 % daň z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)].

Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že trovy konania požadované sťažovateľom vrátane režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH zodpovedajú sume, ktorá mu patrí podľa vyhlášky, a preto ich priznal v ním vyčíslenej sume. Priznanú sumu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. I. R...(bod 2 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2010